

2021-11-03

Sammanträde	Demokratiberedning
Plats och tid	Sammanträdesrum Varvet kl. 13:30 onsdagen den 10 november 2021
Ordförande	Elving Andersson
Sekreterare	Andréa Kihl

Föredragningslista

Föredragande

- 1. Upprop samt val av justerare**
Dnr KS 303472
- 2. Samtal angående beslut KS 2018/00885 om att införa en årlig medborgardag på Kontaktcenter**
Dnr KS 2021/00625
- 3. Ändring av ungdomsfullmäktiges arbetsordning gällande ersättarnas roll samt mötestider**
Dnr KS 2021/00619
- 4. Information MR-kommun (Mänskliga Rättigheter-kommun)**
Dnr KS 2021/00465
- 5. Information om deltagande i SKR nätverk för att utveckla medborgarbudget för demokratisk och social hållbarhet**
Dnr KS 2019/00186
- 6. Övrigt**
Dnr KS 307953

Gustaf Rydelius,
kommunikationschef

Ledamot och ersättare som är hindrad att delta i sammanträdet ska meddela detta till sekreteraren.

Tänk på att visa hänsyn vid mötet och använd inte parfym, rakvatten eller andra starkt doftande hygienartiklar.

§ 264

Dnr KS 2018/00885

Uppdrag från kommunstyrelsen gällande införande av en årlig medborgardag

Sammanfattning

Ett förslag har sedan tidigare om att skapa någon form av medborgardag. Syftet var att skapa möjlighet till personlig kontakt och dialog mellan kommunens invånare och kommunens ledning. Kontaktcenter fick under våren 2019 i uppdrag att se över om Kontaktcenter på något sätt kan vara involverade i denna process. Utifrån Kontaktcenters syn ligger ett förslag på att Kontaktcenter blir en mötesplats för medborgare och förtroendevalda och tjänstemän genom att tillfälle ges till möte och dialog vid fyra fastställda tillfällen per år. Nämnderna kan ha med något förutbestämt aktuellt ämne, men i huvudsak syftar träffen till att ge medborgarna en möjlighet att träffa kommunens företrädare och ges möjlighet till dialog.

Under ärendets handläggning ajournerar sig kommunstyrelsen kl. 15:05-15:10.

Rolf Jonsson (L), Cecilia Sandberg (S), Paula Berger (S), Ingemar Samuelsson (S), Anna Lena Heydar (S), Martin Pettersson (SD), Ann-Charlott Gustafsson (UP) och Jonas Sandwall (KD) yttrar sig i ärendet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2019-09-26.

Kommunstyrelsens protokoll 2019-01-30§10

Demokratiberedningens protokoll 2018-12-07§43

Kommunfullmäktiges protokoll 2017-09-13§206

Motion från Rolf Jonsson (L), Monica Bang Lindberg (L), Roger Johansson (L) och Ralph Steen (L) om en årlig medborgardag, 2017-03-03

Yrkanden

Jonas Sandwall (KD): Bifall till förslaget i handlingarna med ändringar och tillägg i förslaget enligt följande:

att införa medborgardialog *upp till* fyra gånger per år.

att partier i kommunfullmäktige representeras av gruppledare.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att införa medborgardialog *upp till* fyra gånger per år,

att nämnderna representeras av presidiet inklusive förvaltningschef,

att partier i kommunfullmäktige även kan representeras av gruppledare,

att träffarna marknadsförs, samt

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

2019-10-30

Forts. § 264

att medborgardialogen genomförs på och i samarbete med Kontaktcenter efter ordinarie öppettid.

Vid protokollet
Sebastian Johansson
Justerat 2019-11-01
Christer Hasslebäck (UP), Jonas Sandwall (KD)
Justeringen tillkännagiven på anslagstavlan 2019-11-01 intygar
Sebastian Johansson
Expedierat 2019-11-04
Avdelningschef kommunikationsavdelningen
Kontaktcenter
Kommunledningskontoret, demokratiutvecklare
Samtliga nämnder och förvaltningschefer
Kommunfullmäktiges gruppledare
Ralph Steen (L)
Rolf Jonsson (L)
Monica Bang Lindberg (L)
Roger Johansson (L)

§ 46

Dnr KS 2018/00885

Information om kommunstyrelsens beslut om att införa årliga medborgardagar

Sammanfattning

Utvecklare Nina Möller informerar om kommunstyrelsens beslut att införa årliga medborgardagar. Möte med kommunikationsavdelningen ska hållas för att diskutera genomförandet av beslutet.

Demokratiberedningen diskuterar beslutet och betonar vikten att medborgardagarna måste utvärderas för att säkerställa att uppdragets syfte uppnås.

Beslut

Demokratiberedningen beslutar

att notera informationen.

2021-11-03

Dnr 2021/00619

Handläggare

Utredare Andréa Kihl

Mail

andrea.kihl@uddevalla.se

Ändring av ungdomsfullmäktiges arbetsordning gällande ersättarnas roll samt mötestider

Sammanfattning

På demokratiberedningens sammanträde den 13 oktober 2021 diskuterades ersättarnas roll i ungdomsfullmäktige. En sak som lyftes var att ersättare endast arvoderas när de tjänstgör i stället för ordinarie ledamot. Det är en skillnad från kommunfullmäktige där ersättare arvoderas när de närvarar på sammanträden.

Demokratiberedningen uttryckte att det är önskvärt att ungdomsfullmäktiges regler liknar de i kommunfullmäktige. Arvoderingen till ersättare ger också en signal om att ersättarnas roll är viktig och att engagemang uppmuntras hos alla invalda ungdomar i ungdomsfullmäktige. Därför är förslaget till beslut att revidera § 9 Arvodering så att mötesarvode utgår till både ordinarie ledamöter och ersättare.

Ungdomsfullmäktige har också lyft behovet att ha sina sammanträden efter skoltid för att minska risken att möten krockar med skolarbete. I nuvarande bestämmelse i arbetsordningen § 2 Tid och plats för sammanträdena står att vissa möten per termin ska förläggas under skoltid. I stället föreslås formuleringen: mötena ska i huvudsak läggas efter skoltid. Om möten av olika skäl behöver läggas under skoltid ska ledamöter inte få ogiltigt frånvaro i skolan för sitt deltagande i ungdomsfullmäktige.

I arbetsordningen har också en notering gjorts om att det i § 5 står kommunens ungdomssamordnare. Efter som tjänsten inte längre finns i kommunen föreslås ordet bytas ut mot kommunens samordnare för ungdomsfullmäktige.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2021-11-01

Ungdomsfullmäktiges arbetsordning med föreslagna ändringar

Förslag till beslut

Demokratiberedningen föreslår kommunfullmäktige att besluta

att revidera ungdomsfullmäktiges arbetsordning §9 Arvodering, så att alla närvarande ersättare får arvode:

att revidera stycket som följer: ”Arvodering utgår till alla närvarande ledamöter och ersättare. Ersättning till ledamöter och ersättare utgår enligt kommunens Riktlinjer för ekonomisk ersättning för förtroendevalda och finansieras ur särskilt anslag i kommunfullmäktiges budget.”

att revidera §2 Tid och plats för sammanträden:

att formuleringen i §2, tillsammans med den nyligen beslutade revideringen om att ungdomsfullmäktiges antal möten, blir:

”Ungdomsfullmäktige sammanträder minst sex gånger och max åtta gånger per mandatperiod (läsår). Mötena ska i huvudsak läggas efter skoltid. Om möten av olika skäl behöver läggas under skoltid ska ledamöter och ersättare inte få ogiltig frånvaro i skolan för sitt deltagande i ungdomsfullmäktige.”

att i §5 Val av ledamöter och ersättare, byta ut ordet ungdomssamordnare till samordnare för ungdomsfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Ersättarnas roll i ungdomsfullmäktige

Ungdomsfullmäktige har för närvarande fyra ersättare invalda från antingen skolor/gymnasiehus eller fritidsgårdar. På första mötet med ungdomsfullmäktige den 8 oktober lyftes frågan från en av ersättarna om de kan gå in på de icke tillsatta platserna från fritidsgårdar och skolor/gymnasieskolhus och därmed bli ordinarie. Frågan togs vidare till demokratiberedningen där idén lyftes på oktobersammanträdet att ersättare från högstadiet går in på icke-tillsatta högstadieplatser och fritidsgårdsplatser samt att ersättare från gymnasiet går in på icke-tillsatta gymnasieplatser. Ersättarna skulle därmed kunna bli ordinarie ledamöter under mandatperioden. På demokratiberedningens lyftes också att det endast är tjänstgörande ersättare som enligt arbetsordningen har rätt till arvode. Det noterades att det är en skillnad från kommunfullmäktige där alla ersättare arvoderas om de närvarar. Beredningen menade att reglerna i ungdomsfullmäktige bör efterlikna de i kommunfullmäktige. Förvaltningen fick i uppdrag att ta fram förslag på ändring av reglerna kring ersättare i ungdomsfullmäktige genom antingen alternativ 1: att även icke-tjänstgörande ersättare arvoderas eller alternativ 2: att ersättare efter valet kan gå in på tomma skol- och fritidsgårdsplatser och därmed bli ordinarie ersättare under mandatperioden.

Efter diskussion efteråt i presidiet bedömdes alternativ 1, där samma regler gäller för kommunfullmäktige som ungdomsfullmäktige, som det enklaste och mest förutsägbara att gå vidare med. Alternativ 2, att ersättare kan gå in på tomma skol- och fritidsgårdsplatser skulle kräva en förutbestämd ordning över vilka skolor som ersätter varandra för att kunna hantera situationer när det finns fler ersättare än tomma platser. Det skulle kräva listor från varje skola/gymnasieskolhus/fritidsgård efter varje val med bestämmelser om vilka ersättare som tar vilka platser. En sådant system med listor tillämpas för partierna i nämnd och styrelser för att fastställa turordningen för vilken

ersättare som går in när ordinarie ledamot ej kan delta. En ändring av arbetsordningen enligt alternativ 2 bedöms därför skapa en för komplicerad och tidkrävande process.

Mötestider för ungdomsfullmäktige

När det gäller tid för sammanträdena är nuvarande bestämmelse i § 2 Tid och plats för sammanträdena: "Ungdomsfullmäktige sammanträder tre gånger per skoltermin. På vårterminen sammanträder ungdomsfullmäktige en gång på skoltid och två gånger efter skoltid. På höstterminen sammanträder ungdomsfullmäktige två gånger på skoltid och en gång efter skoltid".

I samtal med ledamöterna i ungdomsfullmäktige är kvällstid praktiskt för möten, risken är annars att de missar viktiga prov. I första hand bör mötena alltså förläggas efter skoltid för att inte skapa konflikt med skolarbete. Om möten av olika anledningar behöver läggas under skoltid ska ungdomsfullmäktige dock kunna göra det utan att få ogiltig frånvaro från skolans sida. Därför föreslås formuleringen i förslaget ovan.

Sara Gustafsson
Tf. förvaltningschef

Andréa Kihl
Utredare

Beslutet och beslutsunderlaget ska skickas till kommunfullmäktige

Arbetsordning för Ungdomsfullmäktige

§ 1 Syfte

Syftet med ungdomsfullmäktige är att öka ungdomars verkliga inflytande i frågor som på olika sätt berör dem. Genom att delta i ungdomsfullmäktige får dessutom ungdomar direkt kunskap om hur den demokratiska processen i en kommun fungerar.

Ungdomsfullmäktige är ett kommungemensamt rådgivande organ. Ungdomsfullmäktige ansvarar för att bevaka och lyfta ungas perspektiv i kommunens utveckling. Ungdomsfullmäktige är ett kommunövergripande forum för dialog och samråd med unga. Samtliga nämnder och förvaltningar ansvarar för att ha en kontinuerlig dialog med ungdomsfullmäktige och för att återkoppla resultatet från dialogen till ledamöterna i ungdomsfullmäktige.

§ 2 Tid och plats för sammanträdena

Ungdomsfullmäktige sammanträder ~~tre gånger per skolvertermin~~ **minst 6 gånger och max 8 gånger per mandatperiod (läsåret)**. På vårterminen sammanträder ungdomsfullmäktige ~~en gång på skoltid och två gånger efter skoltid~~. På höstterminen sammanträder ungdomsfullmäktige ~~två gånger på skoltid och en gång efter skoltid~~. **Mötena ska i huvudsak läggas efter skoltid. Om möten av olika skäl behöver läggas under skoltid ska ledamöter och ersättare inte få ogiltigt frånvaro i skolan för sitt deltagande i ungdomsfullmäktige.**

Ungdomsfullmäktiges sammanträden är offentliga, vem som helst får komma och lyssna. Information om sammanträdenas tid och plats meddelas via kommunens hemsida och genom kommunens sociala medier.

§ 3 Ungdomsfullmäktiges sammansättning

Ungdomsfullmäktige består av:

- två ledamöter och en ersättare från varje grundskola och särskola, årskurs 7-9
- två ledamöter och en ersättare från varje skolhus på gymnasieskolorna och gymnasiesärskolan
- en ledamot och en ersättare från varje fritidsgård
- en ledamot och en ersättare från politiska ungdomsförbund vars partier är representerade i kommunfullmäktige

Dokumenttyp:	Arbetsordning
Dnr:	KS 2020/683
Antagen av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2003-11-12 § 137
Dokumentansvarig:	Avdelningschef Juridik och administration, Kommunledningskontoret
Senast reviderad:	2020-12-09 § 290

Ledamöter och ersättare behöver inte vara folkbokförda i Uddevalla kommun. Om ordinarie ledamot är förhindrad att delta vid sammanträdet ansvarar hen själv för att kalla in ersättare för tjänstgöring.

En styrelse väljs årligen bland ledamöterna i ungdomsfullmäktige, valet av styrelse sker vid höstterminens första sammanträde. Styrelsen består av; ordförande, vice ordförande, sekreterare, informationsansvarig och ekonomiansvarig.

§ 4 Deltagande på distans

Ungdomsfullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

§ 5 Val av ledamöter och ersättare

Ledamöter och ersättare till ungdomsfullmäktige väljs varje år i samband med höstterminens skolstart. Valprocessen sker på varje skola för eleverna i årskurs 7-9, på varje skolhus för eleverna på gymnasiet och på kommunens fritidsgårdar. Ungdomsförbunden ansvarar själva för att utse ledamöter och ersättare.

Ungdomar som vill ställa upp i valet anmäler intresse genom att lämna en ansökan till kommunens ~~ungdomssamordnare~~ **samordnare för ungdomsfullmäktige** med motivering till varför just hen ska få sitta i ungdomsfullmäktige. Kommunens ~~ungdomssamordnare~~ **samordnare för ungdomsfullmäktige** kan hjälpa till med att skriva en motivering om någon så önskar. Under valet tas namnen på kandidaterna bort, så att ungdomarna endast röstar på motiveringar. Ledamöter och ersättare utses utifrån valresultatet. Om en ledamot avsäger sig sitt uppdrag blir ersättaren ny ledamot och nästa person enligt valresultatet blir ersättare.

Om kandidater saknas, så ingen ny ledamot eller ersättare kan utses, lämnas platsen tom tills nästa val.

§ 6 Utbildning

Ungdomsfullmäktiges ledamöter och ersättare ska årligen erbjudas utbildning inom bland annat; demokratifrågor, hur Uddevalla kommun fungerar och mötesteknik.

§ 7 Förberedelse av ärenden inför ungdomsfullmäktige

Ungdomsfullmäktiges styrelse ansvarar för förberedelserna inför ungdomsfullmäktige. I förberedelserna ingår att välja ut ett antal

medborgarförslag, motioner och ärenden samt att gå igenom de förslag som kommit in till ungdomsfullmäktige från ungdomar, så kallade ungdomsförslag.

Förslag till ungdomsfullmäktige som ska tas upp på nästa sammanträde ska vara insända till kommunen senast två veckor före sammanträdet. Kallelse med handlingar skickas ut till alla ledamöter och ersättare en vecka innan sammanträdet.

Kallelsen publiceras även på kommunens hemsida.

§ 8 Sammanträdet

a.

Sammanträdet följer en i förväg uppställd dagordning, d.v.s. de ärenden som ska tas upp listas och tas upp i den ordning de står på dagordningen.

Ärenden som inte hunnits tas upp till diskussion och beslut flyttas till nästa sammanträde.

Ärenden som inte förberetts men som någon ändå vill ska behandlas under sammanträdet får i så fall efter godkännande föras in under "övriga frågor" i slutet av sammanträdet. Ärenden som kräver förberedelser kan då istället hänvisas till att tas upp på nästa sammanträde.

b.

I början av varje sammanträde utses en ledamot som tillsammans med ordförande ska justera protokollet. Val av justerare sker direkt efter uppropet.

c.

Ungdomsfullmäktiges styrelse har under förberedelsearbetet bestämt hur de olika ärendena behandlas. Vissa ärenden kan diskuteras i smågrupper medan andra debatteras direkt i storgrupp.

d.

För att ett ungdomsförslag ska kunna behandlas i ungdomsfullmäktige ska förslaget innehålla: förslagsställarens namn, skola, adress samt kontaktuppgifter.

När ungdomsfullmäktige ställer sig bakom ett ungdomsförslag lämnas det till kommunfullmäktige som ett medborgarförslag. I de fall förslagsställaren inte är folkbokförd i Uddevalla kommun utses en ledamot som är folkbokförd i Uddevalla kommun att underteckna förslaget.

Om ungdomsfullmäktige ställer sig bakom ett medborgarförslag ger detta ökad tyngd åt förslaget när det så småningom når nämnderna eller kommunfullmäktige. Nämnderna och kommunfullmäktige ansvarar för att beakta ungdomsfullmäktiges ställningstagande vid beslut av medborgarförslag.

e.

Vid personval ska sluten omröstning tillämpas.

§ 9 Uppföljning av sammanträdet

Protokoll från sammanträdet ska justeras och sedan publiceras inom två veckor på kommunens hemsida och genom kommunens sociala medier. De ungdomsförslag som ungdomsfullmäktige beslutat ska bli medborgarförslag sänds till kommunfullmäktige för vidare hantering.

§ 9 Arvodering

Arvodering utgår ~~endast till ordinarie ledamöter. Ersättare arvoderas endast vid tjänstgöring när ordinarie ledamot inte kan delta~~ **till närvarande ledamöter och ersättare.**

Ersättning till **ledamöter och ersättare** utgår enligt kommunens Riktlinjer för ekonomisk ersättning för förtroendevalda och finansieras ur särskilt anslag i kommunfullmäktiges budget.

§ 10 Budget

Av ungdomsfullmäktiges totala budget förfogar ungdomsfullmäktige över 50 000 kr att själva besluta om. Denna budget får inte användas för investeringar med tillkommande driftskostnader.

Kontaktcenter

Ärendenummer: 2021MC78875

Utskriftsdatum: 2021-10-19

Ärenderubrik

Förvaltningsövergripande / KLK / Vidarebefordra e-post

Kundinfo

Förnamn:

Efternamn:

Personnummer:

Gatuadress:

Postnr: Ort:

Hemtelefon:

Mobiltelefon:

E-post: utskick@skr.se

måndag 2021-10-18 17:03

Inkommande mail

Till:

Från: Sveriges Kommuner och Regioner

Skickat: 2021-10-18:17:03

Bilagor: Nätverk arbeta rättighetsbaserat.pdf;

Inbjudan till: Nätverk – arbeta rättighetsbaserat

För spridning till följande målgrupp:

Strategier med ansvar för frågor som mänskliga rättigheter, folkhälsa, jämställdhet, social hållbarhet, Agenda 2030 m.m., verksamhetsutvecklare, tjänstepersoner inom styrning- och ledning, förtroendevalda m.fl.

Inbjudan till: Nätverk – arbeta rättighetsbaserat

Mänskliga rättigheter förverkligas till stor del genom verksamheter i kommuner och regioner. Detta sker bland annat inom områden som hälsa, kultur, utbildning, delaktighet och inflytande. Det är dock viktigt att inte bara tillgodose och skydda rättigheterna utan även att säkerställa på vilket sätt det görs. För att arbetet med mänskliga rättigheter ska få genomslag i den kommunala och regionala organisationen krävs ett rättighetsbaserat arbetssätt som bygger på principerna om icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar. Det krävs också att de mänskliga rättigheterna integreras i lednings- och styrningsprocesserna. Mänskliga rättigheter är både ett mål och ett medel vid utveckling av offentlig verksamhet.

För att sprida kunskaperna om hur ett rättighetsbaserat arbetssätt kan bidra till att öka kvaliteten och effektiviteten i den kommunala verksamheten erbjuds samtliga kommuner och regioner att delta i ett nätverk

Målgrupp: Strategier med ansvar för frågor som mänskliga rättigheter, folkhälsa, jämställdhet, social hållbarhet, Agenda 2030 m.m., verksamhetsutvecklare, tjänstepersoner inom styrning- och ledning, förtroendevalda m.fl.

Sveriges Kommuner och Regioner

Nätverk – arbeta rättighetsbaserat

Mänskliga rättigheter förverkligas till stor del genom verksamheter i kommuner och regioner. Detta sker bland annat inom områden som hälsa, kultur, utbildning, delaktighet och inflytande. Det är dock viktigt att inte bara tillgodose och skydda rättigheterna utan även att säkerställa på vilket sätt det görs. För att arbetet med mänskliga rättigheter ska få genomslag i den kommunala och regionala organisationen krävs ett rättighetsbaserat arbetssätt som bygger på principerna om icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar. Det krävs också att de mänskliga rättigheterna integreras i lednings- och styrningsprocesserna. Mänskliga rättigheter är både ett mål och ett medel vid utveckling av offentlig verksamhet.

För att sprida kunskaperna om hur ett rättighetsbaserat arbetssätt kan bidra till att öka kvaliteten och effektiviteten i den kommunala verksamheten erbjuds samtliga kommuner och regioner att delta i ett nätverk.

Deltagande kommun/region kommer att:

- ges ökade kunskaper i vad det innebär att arbeta rättighetsbaserat
- introduceras till SKR:s material, verktyg och metoder på området
- ges möjlighet att ta del av aktuell forskning och praktiska erfarenheter
- erbjudas möjlighet till erfarenhetsutbyte mellandeltagarna.

Datum: 17 november 2021 (kl.13.30-16.30), 20 januari 2022 (kl.13.00-16.00)
16 mars 2022 (kl. 10.00-16.00)

Plats: Nätverksträffarna i november och januari sker digitalt. Träffen i mars kommer att ske på central adress i Stockholm.

Målgrupp: Strateger med ansvar för frågor som mänskliga rättigheter, folkhälsa, jämställdhet, social hållbarhet, Agenda 2030 m.m., verksamhetsutvecklare, tjänstepersoner inom styrning- och ledning, förtroendevalda m.fl.

Kostnad: Deltagandet är kostnadsfritt men kostnader för resa och eventuell logi vid träffen i Stockholm betalas av deltagarna.

Anmälan: Anmälan görs via [denna länk](#) senast 10 november.

Kontaktuppgifter

Frågor om anmälan:
Kontakta SKR konferens, 08-452 70 00, konferens@skr.se

Frågor om konferenserna:
Cecilia Berglin, SKR, 08-452 70 00, cecilia.berglin@skr.se

Mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå

EN PLATTFORM FÖR POLICY- OCH VERKSAMHETSUTVECKLING

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ingick 2014 en treårig överenskommelse med regeringen om att stärka arbetet med mänskliga rättigheter i kommuner och regioner. En andra överenskommelse beslutades sommaren 2017. Satsningen omfattar både utbildningsinsatser om mänskliga rättigheter och utvecklingsarbete för att integrera mänskliga rättigheter i styrningen och ledningen av svenska kommuner och regioner.

Viktigt och gott arbete görs i kommuner och regioner som har direkt bäring på mänskliga rättigheter utan att det idag uttalas. Bland annat pågår ett aktivt utvecklingsarbete inom ramen för FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. Ett av huvudsyftena med agendan är att förverkliga de mänskliga rättigheterna.

För att konkretisera vad mänskliga rättigheter innebär i ett svenskt lokalt och regionalt sammanhang har SKL tagit fram en plattform för policy- och verksamhetsutveckling. Tanken är att plattformen ska fungera som en utgångspunkt och ett utvecklingsverktyg när ledningen i politik och förvaltning vill stärka det egna arbetet med mänskliga rättigheter på den lokala och regionala nivån. I mars 2017 ställde sig SKL:s styrelse bakom plattformen.

Ett stort tack till de forskare, förtroendevalda, civilsamhällesföreträdare och tjänstepersoner som på olika sätt bidragit till att forma ett viktigt underlag för det fortsatta MR-arbetet på lokal och regional nivå i Sverige. Efter att plattformen testats under drygt ett år finns den nu i en ny reviderad version.

Vår förhoppning är att det ska ge inspiration och vägledning i arbetet!

Stockholm i juni 2019

Anders Knappe
Ordförande

Sveriges Kommuner och Landsting

Mänskliga rättigheter i svenska kommuner och regioner

Den svenska staten har genom att ratificera regionala och internationella konventioner åtagit sig att respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna.

FIGUR 1. Helheten och delarna

Globalt finns FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna som utgör grunden för allt arbete med mänskliga rättigheter. 2015 antogs Agenda 2030 som är FN:s 17 mål för hållbar utveckling och där det finns en tydlig koppling till mänskliga rättigheter. Det övergripande målet är att ingen ska lämnas bakom och att alla ska involveras i frågor som påverkar deras liv.

I Europa finns flera regionala överenskommelser och grundläggande rättigheter. Till exempel har länderna i Europarådet antagit Europakonventionen som i Sverige är en del av grundlagen i regeringsformen. Dessutom finns EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna som är en del av det svenska åtagandet inom EU.

I Sverige reglerar grundlagar, kommunallag och speciallagstiftning hur åtagandena för mänskliga rättigheter ska genomföras nationellt. Exempel på svensk lagstiftning som har direkt bäring på mänskliga rättigheter är grundlagens olika fri- och rättigheter, kommunallagens reglering av politiska uppdrag, förvaltningslagens reglering av myndighetsutövning samt patientlagen, skollagen, diskrimineringslagen, socialtjänstlagen och skollagen.

Det övergripande målet är att ingen ska lämnas bakom och att alla ska involveras i frågor som påverkar deras liv.

Kommuner och regioner spelar i den svenska samhällsmodellen en viktig roll som platser och organisationer där de mänskliga rättigheterna dagligen måste respekteras, skyddas och främjas oavsett om det handlar om vattenförsörjning, kollektivtrafik, mödravård eller grundskola.

- › Rättigheter **respekteras** när nationella och lokala myndigheter arbetar aktivt för att tillgodose de mänskliga rättigheterna för varje enskild individ och för att inte själva kränka någons mänskliga rättigheter.

Till exempel är kommuner och regioner skyldiga att se till att elever får lika goda förutsättningar att fullfölja skolan eller att patienter får jämlik tillgång till vård.

- › Rättigheter **skyddas** när nationella och lokala myndigheter ser till att andra inte kränker enskildas rättigheter eller på annat sätt hindrar någon att ha tillgång till sina mänskliga rättigheter.

Till exempel är kommuner och regioner skyldiga att se till att ha en äldreomsorg eller hälso- och sjukvård med god kvalitet för att säkerställa rätten till bästa möjliga hälsa. Det ska också finnas rutiner för att följa upp och åtgärda kränkningar och trakasserier på våra arbetsplatser.

- › Rättigheter **främjas** när nationella och lokala myndigheter arbetar systematiskt för att förverkliga de mänskliga rättigheterna.

Till exempel är kommuner och regioner skyldiga att se till att elever inte kränker eller mobbar varandra i skolan och att våra underleverantörer har goda arbetsvillkor för sina anställda.

Syfte och målgrupp

Plattformen syftar till att synliggöra vad beslutsfattare i kommuner och regioner behöver göra för att stärka sitt systematiska arbete med de mänskliga rättigheterna, som de är beskrivna i de regionala och internationella konventionerna. Den ska ses som ett utvecklingsverktyg och en utgångspunkt för policy- och verksamhetsutveckling.

Utvecklingsarbetet

Eftersom länder har olika samhällsmodeller är det viktigt att anpassa genomförandet av de internationella åtagandena till de förhållanden som råder i respektive land. Plattformen syftar till att bidra till genomförandet av mänskliga rättigheter i ett svenskt kommunalt och regionalt sammanhang.

För att kvalitetssäkra innehållet i plattformen samarbetade SKL med Raoul Wallenberginstitutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt, RWI, i Lund. Tillsammans med RWI samlade SKL under tre dagar svenska och internationella forskare, praktiker, förtroendevalda och företrädare för det civila samhället. Målet var att arbeta fram vad som kännetecknar en svensk kommun eller region som har ambitionen att främja mänskliga rättigheter i sina olika uppdrag. Inför seminariet skrev forskarna vetenskapliga artiklar på temat "Vad kännetecknar en MR-stad och MR-region?". Företrädare för det civila samhället skrev artiklar på samma tema. Dessutom genomförde RWI intervjuer med företrädare för kommuner och regioner. Plattformen har därefter diskuterats i olika sammanhang och jämförts med internationella konventioner och ett flertal globala och lokala charters.

Under 2018 har plattformen presenterats, diskuterats och testats vilket bidragit till en revidering under våren 2019.

Plattformen syftar till att bidra till genomförandet av mänskliga rättigheter i ett svenskt kommunalt och regionalt sammanhang.

Människans inneboende värdighet och okränkbarhet är kärnan i den människosyn som ligger till grund för de mänskliga rättigheterna.

En kommun och region för varje människa

Mänskliga rättigheter har varje människa. De gäller utan åtskillnad av något slag, såsom kön, etnicitet, nationalitet, religion-/trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsuttryck eller könsidentitet och ålder, utbildningsnivå eller social ställning.

Av den anledningen används i plattformen ordet "medborgare" i betydelsen samhällsmedborgare – som ett samlingsbegrepp för alla människor som bor, verkar, vistas i eller berörs av kommunen eller regionen.

Människans inneboende värdighet och okränkbarhet är kärnan i den människosyn som ligger till grund för de mänskliga rättigheterna. Det innebär att alla som arbetar i kommuner och regioner måste ha tillit till människans egen förmåga. Alla insatser som görs för en individ ska öka hens egenmakt, det vill säga individens känsla av att ha makt över sin situation.

I den här skriften används också ibland begreppen rättighetsbärare och skyldighetsbärare. Rättighetsbärare är vi alla. I förhållande till kommuner och regioner är rättighetsbärarna eleverna eller de som söker vård eller tar del av andra verksamheter, de som påverkas av beslut, de som är närstående eller boende i verksamhetens närområde och medarbetarna i förhållande till arbetsgivaren. Skyldighetsbärare är alla politiker, chefer och medarbetare. Det är de som har ansvar att se till att rättighetsbärarna får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Skyldighetsbärare är
alla politiker, chefer
och medarbetare.

På väg mot ett mera systematiskt arbete för mänskliga rättigheter i svenska kommuner och regioner

De mänskliga rättigheterna är universella och får aldrig fråntas någon människa. De är också ömsesidigt beroende av varandra och odelbara, det vill säga att de inte kan rangordnas eller behandlas isolerat. Ett rättighetsbaserat arbetssätt ska enligt FN genomsyras av tre principer. De här tre principerna beskriver hur vi ska arbeta med allt från analys och planering till genomförande och uppföljning.

De mänskliga rättigheterna är universella och får aldrig fråntas någon människa.

FIGUR 2. De tre principerna

Rätten att inte bli diskriminerad går som en röd tråd i alla konventioner om mänskliga rättigheter.

De tre principerna är:

- 1. Icke-diskriminering och jämlikhet** – Kommuner och regioner är skyldiga att skapa jämlika villkor för alla att till exempel ta del av rätten till utbildning, bästa möjliga hälsa, bostad eller yttrandefrihet. Rätten att inte bli diskriminerad går som en röd tråd i alla konventioner om mänskliga rättigheter. Ingen person eller grupp får kränkas, behandlas sämre än någon annan eller mötas av regler som utestänger en grupp. Undantaget är om dessa regler har som syfte att stärka tidigare marginaliserade individers rättigheter. Det är viktigt att komma ihåg att olika grupper inte är homogena. Individer skiljer sig alltid åt och de måste mötas utifrån var och ens förutsättningar.
- 2. Deltagande och inkludering** – i allt arbete som kommuner och regioner gör måste rättighetsbärarna inkluderas, som till exempel kartläggningar, analyser, planering, genomförande och uppföljning. Deltagande ger möjlighet för personer och grupper som särskilt berörs av planering, beslut eller liknande att delta i och påverka arbetet. Deltagande är dels en mänsklig rättighet men också en grund för att utforma en effektiv verksamhet som är utformad efter de faktiska behov som finns hos rättighetsbärarna.
- 3. Transparens och ansvar** – för att veta om, och i så fall hur, myndigheter arbetar med att garantera de mänskliga rättigheterna behöver det finnas en genomskinlighet i beslutsvägar och beslut. Det måste vara tydligt vem som bär ansvar för att de mänskliga rättigheterna uppfylls, så att det är möjligt för rättighetsbärarna att kräva sina mänskliga rättigheter. Vem fattar till exempel beslut och kan beslutet överklagas? Vart vänder jag mig? Det måste också finnas insyn i verksamheterna för att det ska vara möjligt att upptäcka eventuella kränkningar av mänskliga rättigheter.

Genom att arbeta rättighetsbaserat kan kommuner och regioner i högre utsträckning även uppnå målen i Agenda 2030.

Kännetecknen för ett rättighetsbaserat arbete

De tre principerna ska genomsyra allt kommunen och regionen gör. Varje kommun och region måste själva besluta hur detta görs på bästa sätt utifrån sina unika förutsättningar. Att arbeta rättighetsbaserat är inte något som ska göras utöver allt det andra arbetet som görs i kommuner och regioner. Det är en del av basuppdraget och ett tydliggörande av de åtaganden som regleras i regeringsformen, förvaltningslagen, kommunallagen, diskrimineringslagen och speciallagstiftningen.

Genom att arbeta rättighetsbaserat kan kommuner och regioner i högre utsträckning även uppnå målen i Agenda 2030.

Det är särskilt viktigt att kommuner och regioner säkerställer att:

- Det finns kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna hos förtroendevalda, tjänstepersoner, medborgare och i det civila samhället.
- Mänskliga rättigheter är införlivade i formella riktlinjer, rutiner och aktiviteter för att på så sätt i allt högre grad respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna.
- De dilemman och eventuella konflikter som uppstår synliggörs när de olika rättigheterna ska förverkligas.
- Mänskliga rättigheter respekteras, skyddas och främjas vid tecknandet av kommunala kontrakt och andra rättsliga avtal.
- Lämpliga rutiner utvecklas för att regelbundet följa upp och kommunicera resultat.
- Samverkan sker med rättighetsbäraren i fokus, inom och mellan kommuner och regioner men också med andra myndigheter, näringsliv, det civila samhället med flera.

Human Rights Cities

- MR-städer i världen

Ett antal städer runt om i världen har utnämnt sig till MR-städer, exempel är Lund i Sverige, Graz och Wien i Österrike, York i Storbritannien, Utrecht och Middelburg i Nederländerna, Montreal i Kanada och Eugene i USA. Det finns ingen internationell standard för MR-städer. Initiativet att utnämna sig till en MR-stad har tagits av olika intressenter, som exempelvis företrädare för det civila samhället eller enskilda politiker. Processerna har därför sett olika ut; alltifrån mångåriga processer med brett deltagande till snabba politiska beslut fattade av en borgmästare.

Att göra ett åtagande om att vara en MR-stad har efter beslutet använts lokalt som utgångspunkt för styrning och ledning, verksamhetsutveckling, dialog med medborgare, föreningar och näringsliv. I de städer där den politiska ledningen har gjort ett åtagande upplevs resultatet ha blivit en ökad grad av attraktivitet som arbetsgivare, som plats för företagsetableringar samt att man har sett en ökad tillit medborgare emellan och mellan medborgare och myndigheter.

Oavsett om avsikten är att mera formellt göra ett åtagande om att bli en MR-kommun eller en MR-region eller inte, behöver MR-arbetet i Sverige konkretiseras och systematiseras för att genomsyra verksamheten. Plattformen kan därför användas oavsett om kommunen eller regionen gör ett sådant åtagande eller inte.

En plattform för policy- och verksamhetsutveckling

Dessa fyra uppdrag är utgångspunkten för plattformens kapitelindelning.

I Sverige är den representativa demokratin grunden för det lokala och regionala beslutsfattandet. För att säkerställa välfärd på kort och lång sikt har kommuner och regioner ett antal olika uppdrag. De är samhällsaktörer, demokratiaktörer, välfärdsaktörer och arbetsgivare. Dessa fyra uppdrag är utgångspunkten för plattformens kapitelindelning. Under varje rubrik finns en kort introduktion som följs av viktiga kännetecken för en kommun eller en region som har ambitionen att stärka sitt systematiska arbete med mänskliga rättigheter.

Uppdraget som samhällsaktör

Kommunen och regionen omfattar ett avgränsat geografiskt område där de agerar som samhällsaktörer. Stadsplanering, företagsetablering, kollektivtrafik-, infrastruktursatsningar, sophantering och planering för hållbar utveckling ger konsekvenser för invånarnas mänskliga rättigheter.

När ambitionen är att de mänskliga rättigheterna ska genomsyra en kommun eller en region är det viktigt att människor känner till sina rättigheter, respekterar andras rättigheter och vet hur man kan göra anspråk på dem. Det gäller samtliga som bor, arbetar och verkar där.

Människor har rätt att involveras i de beslut som påverkar dem. Det gäller olika beslut som rör exempelvis policyer, prioriteringar, åtgärder eller insatser. Särskilt viktigt är det att säkerställa att underrepresenterade grupper kommer till tals på lika villkor och att barnkonventionen särskilt understryker vikten av att barn och unga involveras.

I rollen som samhällsaktör har kommunen och regionen ett ansvar att skapa en plats som...

1. Bidrar till att alla offentliga lokaler och allmänna platser görs tillgängliga och användbara för alla.
2. Bidrar till att alla medborgare känner sig trygga och motverkar alla typer av diskriminering och hatbrott.
3. Strävar efter att planera, bygga och investera utifrån alla medborgares ekonomiska, sociala och kulturella situation och med särskild hänsyn till underrepresenterade grupper.
4. Tar hänsyn till nuvarande och kommande generationers rätt till en hållbar framtid och därför strävar efter att ta itu med de sociala och miljömässiga faktorer som inkräktar på de mänskliga rättigheterna såsom buller, vatten- och luftföroreningar.
5. Bidrar till allas möjlighet att utöva sin religion.
6. Bidrar till en minskad bostadssegregation.
7. Stödjer en utveckling av oberoende strukturer som bidrar till att medborgare får sina mänskliga rättigheter säkerställda.

KOM IHÅG

Att de tre MR-principerna ska genomsyra samtliga aktiviteter.

De mänskliga
rättigheterna skyddas
i Sverige främst i tre
grundlagar.

Uppdraget som demokratiaktör

För att kommuner och regioner ska kunna upprätthålla ett demokratiskt samhälle är det avgörande att de mänskliga rättigheterna främjas. De mänskliga rättigheterna skyddas i Sverige främst i tre grundlagar: regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Regeringsformen slår fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. I regeringsformen inkluderas dessutom europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen, i sin helhet.

I Sverige har den lokala och regionala representativa demokratin de politiska partierna som bas. Det är i fria, allmänna och hemliga val som medborgare utkräver ansvar för tidigare politik och beslutar om vilket parti som ska företräda dem den kommande mandatperioden. Att säkerställa de mänskliga rättigheterna kräver ett långsiktigt politiskt åtagande över parti- och blockgränser.

Det är därför viktigt för den lokala och regionala demokratin att skapa processer som bidrar till tillit till den representativa demokratin och de förtroendevalda. Men också att samhället bygger på en tillit människor och grupper emellan. Ett tydligt och långsiktigt arbete med de mänskliga rättigheterna kan öka engagemang och deltagande i utformningen av samhället.

I rollen som demokratiaktör har kommunen och regionen ett ansvar att skapa en plats som...

1. Säkerställer den representativa demokratins mekanismer såsom åsiktsfrihet, förenings- och mötesfrihet, fria, allmänna och hemliga val och rätten till delaktighet.
2. Kommunikerar information så att den är tillgänglig och användbar för alla.
3. Skapar förutsättningar för att öppet granska sina beslutsfattare.
4. Ser medborgarnas kunskaper och erfarenheter som en resurs i utvecklingen av lokalsamhället.
5. Utvecklar och stödjer ett politiskt ledarskap som bidrar till att mänskliga rättigheter genomsyrar både kommunens/regionens struktur och kultur.
6. Bidrar till konflikthantering i svåra och komplexa samhällsfrågor.
7. Skapar en möjlighet för alla medborgare att anmäla om de upplever att de fått sina rättigheter kränkta.
8. Bidrar till att skapa mötesplatser för människor med olika bakgrund.
9. Säkerställer att alla förtroendevalda har kunskap om och förståelse för hur de mänskliga rättigheterna påverkar uppdragen.

KOM IHÅG

Att de tre MR-principerna ska genomsyra samtliga aktiviteter.

Det är här viktigt att förstå att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna inte är absoluta.

Uppdraget som välfärdsaktör

I Sverige har kommunerna och regionerna en viktig roll att spela när det gäller att skapa genomslag för FN:s konventioner om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Sådana rättigheter är till exempel rätten till hälsa, utbildning, bostad och arbete.

Hur rättigheterna förverkligas avgörs i praktiken ofta i lokala och regionala politiska beslut och i mötet mellan rättighetsbärarna, medborgarna, och våra verksamheter. Det kan ibland upplevas som att det finns konflikter mellan målsättningen att uppfylla de mänskliga rättigheterna och begränsningarna i de resurser som finns att tillgå. Det är här viktigt att förstå att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna inte är absoluta utan istället formulerade som ett uppdrag att främja och på bästa möjliga sätt använda de resurser som finns att tillgå. De mänskliga rättigheterna fungerar här som en viktig utgångspunkt för ett proaktivt arbete som kan leda till minskade kvalitetsbrister och ett mer effektivt resursutnyttjande.

En relativt stor andel av de offentliga medlen finansierar verksamheter som utförs av privata aktörer eller i olika typer av partnerskap. Vilket innebär att regioner och kommuner främst styr genom avtal och tillståndsgivning. Detta kräver delvis andra mekanismer än de som används i styrningen av verksamhet som bedrivs i egen regi. Ofta görs dessutom upphandlingar och investeringar som påverkar människors tillgång till sina rättigheter utanför kommunens och regionens eller till och med landets gränser. Kommunens och regionens ansvar att respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna sträcker sig då också till upphandlad verksamhet och underleverantörer.

Som välfärdsaktör är kommunen och regionen en organisation som...

1. Säkerställer ett systematiskt arbete för mänskliga rättigheter i sin verksamhet, genom att integrera mänskliga rättigheter i budget, policy- och styrdokument och genom att systematiskt följa upp, analysera och rapportera resultat ur ett rättighetsperspektiv.
2. Utvecklar ledarskap och värdegrund baserat på de mänskliga rättigheterna.
3. Implementerar och följer upp principen om icke-diskriminering och jämlikhet i sina tjänster.
4. Säkerställer allas behov av stöd och service med särskild hänsyn till underrepresenterade grupper och individer i utsatta situationer.
5. Säkerställer rättssäkra beslut och processer.
6. Skapar tillgängliga och transparenta system så att alla kan följa information som rör den egna individen.
7. Säkerställer att leverantörer i alla led inte kränker utan lever upp till de krav som de mänskliga rättigheterna sätter.
8. Utvecklar mekanismer för att kunna följa upp och vid behov häva avtal på grund av att de mänskliga rättigheterna inte efterlevs av leverantören eller dess underleverantörer.

KOM IHÅG

Att de tre MR-principerna ska genomsyra samtliga aktiviteter.

Kommuner och regioner är stora arbetsgivare.

Uppdraget som arbetsgivare

Kommuner och regioner är stora arbetsgivare. Det betyder att de är arbetsplatser som inte bara ska tillgodose alla brukares, patienters, klienters och elevers mänskliga rättigheter i leveransen av välfärd och service, utan är också platser där de anställdas egna rättigheter ska säkerställas. Den svenska diskrimineringslagen reglerar bland annat relationen mellan arbetsgivare och medarbetare.

KOM IHÅG

Att de tre MR-principerna ska genomsyra samtliga aktiviteter.

Som arbetsgivare är kommunen och regionen en organisation som...

1. Arbetar aktivt mot alla former av diskriminering kopplat till samtliga diskrimineringsgrunder och för att jämlika villkor aktivt främjas i samband med exempelvis rekrytering, lönesättning, karriärmöjligheter, rehabilitering, föräldraledighet eller annan tjänstledighet.
2. Säkerställer att alla förtroendevalda och anställda, såväl chefer som medarbetare, har kunskap och förståelse för hur de mänskliga rättigheterna påverkar uppdraget som arbetsgivare, ledare, chef och medarbetare samt tydliggör arbetsgivarens och de anställdas ansvar i förhållande till konventioner och lagstiftning.
3. Främjar en organisationskultur som utgår från allas lika värdighet och rättigheter.

Att läsa

Diskrimineringsombudsmannen

www.do.se

Mänskliga rättigheter på hemmaplan, DO, 2014

<http://www.do.se/stodmaterial/kommun-landsting-och-civilsamhalle/manskliga-rattigheter-pa-hemmaplan/>

EU

Att förstå EU:s grundläggande rättigheter

<http://fra.europa.eu/en/joinedup/tools/understanding-fundamental-rights>

European Union Agency for Fundamental Rights, FRA

www.fra.europa.eu

FRA:s verktygslåda "Joining up fundamental rights"

<http://fra.europa.eu/en/joinedup/home>

Europarådet

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna

www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts/convention

Förenta Nationerna

Vad är mänskliga rättigheter?

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/Pages/WhatareHumanRights.aspx>

Sveriges Kommuner och Landsting

www.skl.se/mr

Magasinet mänskliga rättigheter, SKL, 2016

<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/magasinet-manskliga-rattigheter.html>

Mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå - omvärldsstudie med fokus på styrning och ledning, SKL, 2016

<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/manskliga-rattigheter-pa-lokal-och-regional-niva.html>

Mänskliga rättigheter i kommuner, regioner och landsting - kartläggning av arbetet med mänskliga rättigheter samt önskemål om stöd i detta arbete, SKL, 2014

<https://skl.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstallldhet/overenskommelsemruvecklingsarbete/kartlaggningmrarbete.8399.html>

Mänskliga rättigheter i styrning och ledning, SKL, 2017

<https://webbutik.skl.se/sv/artiklar/manskliga-rattigheter-i-styrning-och-ledning.html>

Regeringen

www.manskligarattigheter.se

Regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2016/10/skr.-20161729/>

Raoul Wallenberginstitutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt

Human Rights Cities and Regions – Swedish and International Perspectives (2017)

Övrigt

Global Urban Justice- The Rise of Human Rights Cities, Cambridge, 2016
<http://www.bokus.com/bok/9781316668832/global-urban-justice/>

Handbok i mänskliga rättigheter på kommunal nivå, Fritzes, 2008
<https://skl.se/download/18.68e4adfe147afac12a46c539/1409140824984/Handbok-i-manskliga-rattigheter-kommunal-niva.pdf>

Upplysningar om innehållet:
Cecilia Berglin, cecilia.berglin@skl.se
08-452 79 31

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2019
Bestnr: 5506

Foto: Scandinav Bildbyrå, Johner Bildbyrå, Maskot
bildbyrå, Thomas Henrikson, Susanne Walström,
Hans Alm, Kajsa Kax , SKL:s bildarkiv
Produktion: Advant
Tryck: LTAB, 2019

I Sverige spelar kommunerna och regionerna en viktig roll i genomförandet av de mänskliga rättigheterna. De är platser och organisationer där rättigheterna dagligen måste respekteras, skyddas och främjas. Men kartläggningar har visat att det behövs ökad förståelse för hur de åtgärderna som Sverige har gjort internationellt kring mänskliga rättigheter påverkar beslutsfattande och verksamheter lokalt och regionalt. För att konkretisera vad mänskliga rättigheter innebär i den svenska lokala och regionala kontexten har SKL därför tagit fram en plattform för policy- och verksamhetsutveckling. Tanken är att plattformen ska fungera som en utgångspunkt och ett utvecklingsverktyg när ledningen i politik och förvaltning vill stärka det egna arbetet med mänskliga rättigheter.

Bestnr: 5506

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

Post: 118 82 Stockholm | **Besök:** Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | www.skl.se

**Sveriges
Kommuner
och Landsting**